

Rikosseuraamuslaitoksen ja poliisin yhteistyö – lausuntoyhteenvedo työryhmän mietinnöstä

Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2019:42

Rikosseuraamuslaitoksen ja poliisin yhteistyö – lausuntoyhteenveto työryhmän mietinnöstä

Oikeusministeriö

ISBN PDF: 978-952-259-783-0

Helsinki 2019

Kuvailulehti

Julkaisija	Oikeusministeriö	9.10.2019	
Tekijät	Erityisasiantuntija Anne Kohvakka		
Julkaisun nimi	Rikosseuraamuslaitoksen ja poliisin yhteistyö – lausuntoyhteenveto työryhmän mietinnöstä		
Julkaisusarjan nimi ja numero	Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2019:42		
Diaari/hankenumero	VN/268/2018	Teema	Mietintöjä ja lausuntoja
ISBN PDF	978-952-259-783-0	ISSN PDF	2490-1172
URN-osoite	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-783-0		
Sivumäärä	22	Kieli	suomi
Asiasanat	Rikosseuraamuslaitos, poliisi, viranomaisyhteistyö		
Tiivistelmä	<p>Oikeusministeriö asetti 7.3.2018 työryhmän, jonka tehtäväksi annettiin selvittää Rikosseuraamuslaitoksen ja poliisin yhteistyötä vankeusaikaisen rikollisuuden estämisessä ja laitosturvallisuuden ylläpitämisessä. Työryhmän toimikausi oli 8.3.2018–31.12.2018. Toimikautta jatkettiin 31.5.2019 saakka.</p> <p>Työryhmän tehtävänä oli selvittää vankeuslaissa ja tutkintavankeuslaissa säädettyjen valvonta- ja tarkastustoimivaltuuksien muutostarpeet suhteessa viranomaisten tehtävänjakoon ja Rikosseuraamuslaitokselle säädettyjen tehtävien hoitamiseen. Lisäksi työryhmän tehtävänä oli selvittää, miten Rikosseuraamuslaitoksen ja poliisin yhteistyö on jatkossa tarkoituksenmukaista järjestää. Työryhmän tuli laatia ehdotus Rikosseuraamuslaitoksen turvallisuustietorekisterin sisältöä koskeviksi säännöksiksi sekä selvittää Rikosseuraamuslaitoksen ja poliisin rekisteritietojen luovuttamista koskevien säännösten muutostarpeet.</p> <p>Mietinnöstä pyydettiin lausunnot 18 taholta. Lausuntoja annettiin 17.</p> <p>Lausunnonantajat pitivät mietinnön ehdotuksia lähtökohtaisesti kannatettavina. Lausunnonantajat esittivät myös täsmennyksiä ehdotuksiin. Ehdotusten arviointia perusoikeuksien kannalta esitettiin myös laajennettavaksi.</p>		
Kustantaja	oikeusministeriö		
Julkaisun myynti/jakaja	Sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi Julkaisumyynti: vnjulkaisumyynti.fi		

Presentationsblad

Utgivare	Justitieministeriet	9.10.2019	
Författare	Specialsakkunnig Anne Kohvakka		
Publikationens titel	Brottspåföljdsmyndighetens och polisens samarbete – sammandrag av utlåtandena om arbetsgruppens betänkande		
Publikationsseriens namn och nummer	Justitieministeriets publikationer, betänkanden och utlåtanden 2019:42		
Diarie-/projektnummer	VN/268/2018	Tema	Betänkanden och utlåtanden
ISBN PDF	978-952-259-783-0	ISSN PDF	2490-1172
URN-adress	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-783-0		
Sidantal	22	Språk	finska
Nyckelord	Brottspåföljdsmyndigheten, polisen, myndighetssamarbete		
Referat	<p>Justitieministeriet tillsatte den 7 mars 2018 en arbetsgrupp med uppgift att utreda Brottspåföljdsmyndighetens och polisens samarbete för att bekämpa brottslighet under fängelsetiden och upprätthålla anstaltssäkerheten. Arbetsgruppens mandatperiod var 23.2.2015–31.12.2018. Mandatperioden fortsattes till 31.5.2019.</p> <p>Arbetsgruppen hade till uppgift att utreda behoven att ändra övervaknings- och granskningsbefogenheterna enligt fängelselagen och häktninglagen med beaktande av myndigheternas uppgiftsfördelning och skötseln av de uppgifter som föreskrivs för Brottspåföljdsmyndigheten. Arbetsgruppen hade dessutom till uppgift att utreda hur samarbetet mellan Brottspåföljdsmyndigheten och polisen kan organiseras på ett ändamålsenligt sätt i fortsättningen. Arbetsgruppen skulle lägga fram ett förslag till bestämmelser om datainnehållet i Brottspåföljdsmyndighetens säkerhetsregister och utreda behoven att ändra bestämmelserna om utlämnande av Brottspåföljdsmyndighetens och polisens registeruppgifter.</p> <p>Utlåtande om betänkandet begärdes av sammanlagt 18 instanser. Det kom in 17 utlåtanden.</p> <p>Remissinstanserna ansåg att förslagen i betänkandet i princip kan understödhas. Remissinstanserna föreslog också preciseringar i förslagen. Det föreslogs också att bedömningen av förslagen med tanke på de grundläggande fri- och rättigheterna ska utvidgas.</p>		
Förläggare	Justitieministeriet		
Beställningar/distribution	Elektronisk version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Beställningar: vnjulkaisumyynti.fi		

Sisältö

1	Johdanto	6
2	Lausuntomenettely.....	8
3	Yleistä mietinnöstä.....	9
4	Lausunnonantajien kannanotot pykäläehdotuksista	12
4.1	Maksukortin käytön valvonta sekä oikeus saada tietoja maksulaitokselta	12
4.2	Rikosten selvittäminen	13
4.3	Vankilan tilojen ja vangin tarkastaminen	14
4.4	Ilmoitukset ja tiedon antaminen.....	15
4.5	Rikosseuraamuslaitoksen henkilörekisterit	16
4.6	Poliisin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen yhteistoiminnasta annettu laki	18
5	Muut kannanotot	21
6	Yhteenveto	22

1 Johdanto

Oikeusministeriö asetti 7.3.2018 työryhmän, jonka tehtäväksi annettiin selvittää Rikosseuraamuslaitoksen ja poliisin yhteistyötä vankeusaikaisen rikollisuuden estämisessä ja laitosturvallisuuden ylläpitämisessä. Työryhmän toimikausi oli 8.3.2018–31.12.2018. Toimikautta jatkettiin 31.5.2019 saakka.

Työryhmän tehtävänä oli

- 1) selvittää vankeuslaissa ja tutkintavankeuslaissa säädettyjen valvonta- ja tarkastustoimivaltuuksien muutostarpeet suhteessa viranomaisten tehtävänjakoon ja Rikosseuraamuslaitokselle säädettyjen tehtävien hoitamiseen;
- 2) selvittää, miten Rikosseuraamuslaitoksen ja poliisin yhteistyö on jatkossa tarkoituksenmukaista järjestää;
- 3) laatia ehdotus turvallisuustietorekisterin sisältöä koskeviksi säännöksiksi ja
- 4) selvittää Rikosseuraamuslaitoksen ja poliisin rekisteritietojen luovuttamista koskevien säännösten muutostarpeet.

Työryhmän tuli laatia ehdotus tarvittaviksi säännösmuutoksiksi Rikosseuraamuslaitoksen ja poliisin välisen tietojenvaihdon ja muun yhteistyön järjestämiseksi erityisesti vankeusaikaisen rikollisuuden estämisessä ja laitosturvallisuuden ylläpitämisessä. Työryhmän tuli valmistella ehdotukset edellä lueteltujen kohtien edellyttämiksi säädös-
muutoksiksi hallituksen esityksen muotoon.

Työryhmä on kirjoittanut mietintönsä hallituksen esityksen muotoon. Ehdotuksen keskeisiä seikkoja ovat:

- 1) Rikosseuraamuslaitoksen tehtävänä on huolehtia rangaistusten täytäntöönpanosta edistämällä rangaistusta suorittavan henkilön valmiuksia rikoksettomaan elämäntapaan. Tavoitteena on myös estää rikosten tekeminen rangaistusajaksi ja huolehtia täytäntöönpanon turvallisuudesta. Esityksessä ehdotetaan, että vankeuslaissa ja tutkintavankeuslaissa säädetty valvonta- ja tarkastustoimivaltuudet nykyistä selkeämmin ja täsmällisemmin vastaisivat mainittuja Rikosseuraamuslaitoksen tehtäviä.

2) Perustuslain 2 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin ja kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia. Myös viranomaisyhteistyön tulee perustua kattavaan ja täsmälliseen sääntelyyn. Lainsäädännöllinen perusta Rikosseuraamuslaitoksen ja poliisin sekä muiden esitutkintaviranomaisten välisen yhteistyön järjestämiseksi vankeusaikaisten rikosten estämiseksi on erityisten poliisivaltuuksien lakkaamisen jälkeen vuodesta 2017 lähtien osoittautunut riittämättömäksi ja yhteistyön tarve välttämättömäksi vankiloiden ja yhteiskunnan turvallisuuden kannalta. Näin ollen esityksessä ehdotetaan Rikosseuraamuslaitoksen lisäämistä yhteistyöviranomaisena lakiin poliisin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen yhteistoiminnasta.

3) Esityksessä ehdotetaan Rikosseuraamuslaitoksen tiedon luovuttamista koskevia säännöksiä muutettavaksi siten, että Rikosseuraamuslaitokselle annettaisiin salassapitovelvollisuuden estämättä oma-aloitteinen oikeus ilmoittaa poliisille, Tullille ja Rajavartiolaitokselle ne tiedot, jotka sillä on voimassa olevan lain perusteella oikeus luovuttaa näille viranomaisille niiden pyynnöstä. Pyrkimyksenä on turvata poliisin tai muun esitutkintaviranomaisen toimivaltuuksien mukaisten tehtävien asianmukainen suorittaminen.

Henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetun lain 8 §:n mukaista turvallisuustietorekisteriä koskevien muutosten tarkoituksena olisi täsmentää turvallisuustietorekisterin tietosisältöä koskevat säännökset vastaamaan Rikosseuraamuslaitokselle laissa asetettuja tehtäviä ja toimivaltuuksia. Esityksessä ehdotetaan myös, että poliisille, pääesikunnalle, Tullille ja Rajavartiolaitokselle on mahdollista antaa tekninen käyttöyhteys turvallisuustietorekisteriin.

Mietintöön sisältyi eriävä mielipide.

2 Lausuntomenettely

Oikeusministeriö pyysi lausuntoa työryhmän mietinnöstä 18 taholta. Oikeusministeriöön toimitettiin 17 lausuntoa. Seuraavat tahot antoivat esitysluonnoksesta lausuntonsa:

Oikeuskanslerinvirasto

Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia

Sisäministeriö

Rajavartiolaitos

Poliisihallitus

Keskusrikospoliisi

Valtiovarainministeriö

Tulli

Rikosseuraamuslaitos

Tietosuojavaltuutetun toimisto

Valtakunnansyyttäjänvirasto

Suomen syyttäjähdistys ry

Itä-Suomen yliopisto

Kriminaalihuollon tukisäätiö

Suomen Lakimiesliitto ry

Suomen asianajajaliitto

Vankilavirkailijain liitto VVL ry

3 Yleistä mietinnöstä

Oikeuskanslerinviraston lausunnossa pidetään mietinnössä esitettyjä tavoitteita tärkeinä ja yhdytään siinä esitettyihin näkemyksiin. Lausunnossa on keskitytty ehdotettuihin muutoksiin, jotka koskevat Rikosseuraamuslaitoksen oma-aloitteista tietojen luovuttamista ja tietojen luovuttamista teknisen käyttöyhteyden avulla. Niiden osalta todetaan, että ehdotuksia on tarkoin arvioitava perusoikeuksien yleisten rajoitusedellytysten kannalta. Ehdotuksesta on myös syytä pyytää perustuslakivaliokunnan lausunto.

Eduskunnan oikeusasiamiehen lausunnossa todetaan, että on suotavaa, että esitys saatetaan perustuslakivaliokunnan käsiteltäväksi. Lausunnossa todetaan edelleen, että mietintö jää useissa kohdin liian yleiselle tasolle ja perustelut eivät ole kaikilta osin riittävät.

Rikosseuraamus pitää ehdotuksessa esitettyjä muutoksia pääosin perusteltuina ja käytännön viranomaistyön kannalta tärkeinä. Rikosseuraamuslaitos on ollut mietinnön laatineessa työryhmässä edustettuna.

Sisäministeriö pitää kannatettavana esityksen tavoitteita tehostaa viranomaisten välistä yhteistyötä rikosten estämiseksi sekä täsmentää ja selkiyttää Rikosseuraamuslaitoksen tehtäviä ja toimivaltuuksia. Sisäministeriö on ollut mietinnön laatineessa työryhmässä edustettuna osan työryhmän toimikaudesta.

Rajavartiolaitos pitää myös kannatettavana esityksen tavoitteita tehostaa viranomais-ten välistä yhteistyötä rikosten estämiseksi sekä täsmentää ja selkiyttää Rikosseuraamuslaitoksen tehtäviä ja toimivaltuuksia.

Poliisihallitus kannattaa mietinnön ehdotuksia. Poliisihallituksen edustaja on osallistunut mietinnön laatineen työryhmän toimintaan ja Poliisihallituksen näkemykset ovat tulleet huomioiduiksi tätä kautta.

Keskusrikospoliisin edustaja on ollut mukana mietinnön laatineessa työryhmässä. Keskusrikospoliisi katsoo, että viraston näkemykset ovat tulleet tätä kautta huomioiduiksi. Keskusrikospoliisi kannattaa mietinnön ehdotuksia.

Tietosuojavaltuutetun toimisto pitää esitettyjä muutoksia perusteltuina eikä sillä ole esitykseen huomauttamista.

Valtakunnansyyttäjänvirasto pitää vankeuslakiin ja tutkintavankeuslakiin esitettäviä muutoksia perusteltuina. Lain henkilötietojen käsittelystä sekä poliisin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen yhteistoiminnasta annetun lain muutosesitysten osalta Valtakunnansyyttäjänvirastolla ei ole huomauttamista.

Suomen syyttäjähdistys ry kannattaa ehdotusta. Lausunnossa on erityisesti pidetty tärkeänä sitä, että Rikosseuraamuslaitokselle annettaisiin oikeus antaa tietoa poliisille ilman, että se edellyttäisi poliisin pyyntöä. Näin voidaan parhaiten puuttua vakaviin turvallisuusuhkiin.

Valtiovarainministeriö pitää esitettyjä muutoksia kannatettavina, koska niiden tarkoituksena on täsmentää ja selkiyttää Rikosseuraamuslaitoksen tehtäviä ja toimivaltuuksia ja siten edesauttaa viranomaisten välistä yhteistyötä. Muutoksilla mahdollistettaisiin myös Rikosseuraamuslaitoksen tehokas yhteistoiminta poliisin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen kanssa rikosten estämiseksi. Muutoksilla parannettaisiin osaltaan mahdollisuuksia vaikuttaa viranomaisyhteistyöllä rikosten estämiseen, vankilaturvallisuuteen sekä yleisemmin yhteiskunnan turvallisuuteen.

Tullin lausunnossa todetaan, että ehdotetut lainsäädäntöuudistukset ovat lähtökohdiltaan puollettavia ja tukevat myös Tullin rikostorjunnan toimintaa.

Suomen Lakimiesliitto katsoo, että perusteet mietinnössä esitetyille kehitystoimenpiteille ja säännösmuutoksille ovat olemassa, huomioiden esimerkiksi järjestäytyneen rikollisuuden roolin kasvu, ilmi tulleet rikollisliigat ja muu radikalisoituminen vankiloissa.

Suomen asianajajaliitto pitää uudistusehdotuksia lähtökohtaisesti tärkeinä. Mietinnössä on kuitenkin useampi perusoikeusherkkä kohta. Asianajajaliitto toteaa, että niin valtioneuvoston oikeuskanslerin kuin eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian lausunnoissa on kiinnitetty tärkeällä tavalla huomiota moniin mietinnössä esitettyihin kohtiin. Asianajajaliitto yhtyy näissä lausunnoissa esitettyihin kannanottoihin.

Kriminaalihuollon tukisäätiö keskittyy lausunnossaan turvallisuustietorekisterin tietosäilytystä ja teknistä käyttöyhteyttä koskeviin ehdotuksiin sekä valvonta- ja toimintarekisteriin kirjattaviin tietoihin. Lausunnossa on myös otettu kantaa vankilan yleisiä tiloja koskeviin mietinnön ehdotuksiin, tiedon oma-aloitteiseen luovuttamiseen, viranomaisyhteistyön tiivistämiseen sekä maksukorttia koskeviin ehdotuksiin.

Itä-Suomen yliopiston professori Matti Tolvasen lausunnossa todetaan muutosehdotusten olevan perusteltuja.

Vankilavirkailijain Liitto VVL r.y:n lausunnossa todetaan, ettei rikoksen selvittämistä tule poistaa toimivaltuussäännöksistä, teknistä käyttöyhteyttä muille esitutkintaviranomaisille ei tule luoda ja että Rikosseuraamuslaitoksen edustajan sijoittamisesta toisen viranomaisen yksikköön tulee säätää Rikosseuraamuslaitoksen omassa lainsäädännössä. Lausunnossa kannatetaan Rikosseuraamuslaitoksella oma-aloitteista tiedon luovuttamista esitutkintaviranomaisille.

4 Lausunnonantajien kannanotot pykäläehdotuksista

4.1 Maksukortin käytön valvonta sekä oikeus saada tietoja maksulaitokselta

Eduskunnan oikeusasiamies toteaa lausunnossaan, että maksukorttijärjestelmää ja Rikosseuraamuslaitoksen osuutta siinä olisi ollut perusteltua selvittää tarkemmin kuin mietinnössä on tehty. Lausunnossa todetaan edelleen, että lienee epätodennäköistä, että juuri vankilan antamaan maksukorttiin liittyvää tiliä käytettäisiin ainakaan suuremmassa määrin mahdollisten vankeusaikaisten rikosten teon yhteydessä eikä sen valvonnalla siten voitane estää kuin enintään hyvin pienessä määrin mahdollista vankeusaikaista rikollisuutta. Lausunnossa todetaan edelleen, ettei eduskunnan oikeusasiamies ole täysin vakuuttunut, onko Rikosseuraamuslaitokselle esitetty valvonta- ja tiedonsaantioikeus välttämätön ja oikeassa suhteessa yksityiselämän suojaan ja omaisuuden suojaan kohdistuvaan puuttumiseen. Eduskunnan oikeusasiamies toteaa, että kun rikollisen toiminnan selvittäminen ei kuulu Rikosseuraamuslaitoksen tehtäviin, niin onko sillä perusteltu ja suhteellisuusperiaatteen täyttävä syy saada tietoja yhdestä vangin tilistä, sen rahaliikenteestä ja rahaliikenteen osapuolista. Lausunnossa kiinnitetään huomiota siihen, että vangille tulee ilmoittaa valvonnasta sekä tarpeeseen säätää myös muutoksenhakuoikeudesta. Lausunnossa todetaan myös, että on epäselvää miksi ja millaisia tietoja Rikosseuraamuslaitos tarvitsee maksulaitokselta maksukortin hallinnointia varten.

Rikosseuraamuslaitos katsoo, että maksukortilla tapahtuvan rahaliikenteen seuraaminen on ensiarvoisen tärkeää vankeusaikaisen rikollisuuden estämisessä ja esitetty lainsäädäntömuutos antaa siihen paremman mahdollisuuden kuin tällä hetkellä. Rikosseuraamuslaitos esittää, että tämän lainsäädäntömuutoksen yhteydessä säädettäisiin Rikosseuraamuslaitoksen toimivallasta ilmoittaa oma-aloitteisesti havaitsemistaan poikkeuksellisista rahamääristä ja muusta arvokkaaksi katsottavasta vangin haltuun annetusta tai vankilan säilytettävänä olevasta omaisuudesta ulosottoviranomaiselle. Nykyisen lain mukaan ulosottoviranomaisen on kysyttävä vankilasta vangin tilille tulleista varoista. Ulosottoviranomainen ei kuitenkaan voi tietää milloin ja kenestä vangista tietoja voi kysyä, koska tieto vangin vankitilin rahaliikenteestä on vain vankilalla. Asiasta on käynnissä erillinen hanke, mitä Rikosseuraamuslaitos pitää positiivisena. Rikosseuraamuslaitos toteaa, että hankkeen eteneminen on tärkeää.

Työryhmän ehdotuksesta lausumisen lisäksi Rikosseuraamuslaitos katsoo tarpeelliseksi tässä yhteydessä saattaa oikeusministeriön harkittavaksi myös vankien haltuun annettavia Rikosseuraamuslaitoksen hyväksymiä maksukortteja koskevan sääntelyn muuttamisen. Rikosseuraamuslaitoksen täytäntöönpanoyksikön lausunnossa tuodaan esille tarve huomioida muutoksenhakuoikeus valvontaa koskevaan päätökseen.

Itä-Suomen yliopiston lausunnossa vangin maksuliikenteen valvonnasta säätämistä työryhmän esittämin tavoin pidetään perusteltuna.

Keskusrikospoliisi katsoo, että säännöksissä olisi hyvä käyttää maksuvälineestä mahdollisimman neutraalia käsitettä.

Tullin lausunnossa todetaan, että tullirikollisuus on usein piilorikollisuutta ja esimerkiksi huumausainerikoksissa rikoshyötyä on vaikea kartoittaa. Tämän vuoksi voi olla tarvetta valvoa maksukortin käyttöä yksittäistapauksissa viranomaiselta saadun tiedon perusteella. Tämän vuoksi esitetty säännös on perusteltu.

Kriminaalihuollon tukisäätiö pitää maksukorttien käytön säätämistä tarpeellisenä.

4.2 Rikosten selvittäminen

Eduskunnan oikeusasiamies toteaa, että koska rikosten selvittäminen ei ole Rikosseuraamuslaitoksen tehtävä, niin selvittäminen -käsitteen poistaminen toimivaltaa luovista säännöksistä on perusteltua.

Tullin lausunnossa todetaan, että koska Rikosseuraamuslaitos ei ole esitutkintaviranomainen, on perusteltua poistaa selvittäminen -käsite toimivaltasäännöksistä. Tämä selkiyttää Rikosseuraamuslaitoksen tehtäväkenttää rangaistusten täytäntöönpanosta huolehtivana viranomaisena.

Sisäministeriön lausunnossa todetaan, että lähtökohtaisesti on perusteltua, että Rikosseuraamuslaitoksen toimivaltuudet hallituksen esitysluonnoksessa esitetyin tavoin eivät voisi perustua rikoksen selvittämiseen. Siten rikoksen selvittämisen poistaminen perusteena rikosseuraamusviranomaisten toimivaltuuksille on sinänsä kannatettavaa. Samassa yhteydessä on kuitenkin pidettävä huoli siitä, ettei rikosten selvittäminen vaikeudu. Tämä onkin hallituksen esitysluonnoksessa asianmukaisesti huomioitu muun muassa sillä, että esitutkintaviranomaisille ehdotetaan annettavaksi tekninen käyttöyhteys Rikosseuraamuslaitoksen turvallisuustietorekisteritietoihin.

Itä-Suomen yliopiston lausunnossa katsotaan, että on syytä täsmentää Rikosseuraamuslaitoksen toimivaltuuksia niin, ettei toimivaltuuksissa viitata rikosten selvittämiseen eli rikosten esitutkintaan.

Vankilavirkailijain Liiton lausunnossa esitystä ei pidetä perusteltuna, koska Rikosseuraamuslaitoksen keskeinen tehtävä on estää rikollinen toiminta vankeuden aikana.

4.3 Vankilan tilojen ja vangin tarkastaminen

Vankilan yleisten tilojen valvonta

Eduskunnan oikeusasiamies toteaa lausunnossaan pitävänsä yleisten tilojen kamera-valvontaa perusteltuna vankilaturvallisuuden takaamiseksi. Vankilan yleisiä tiloja siinänsä ei ole määritelty, joten ne tulisi määritellä. Kuvan tallentamisen osalta lausunnossa todetaan, että hallituksen esitystä on syytä täsmentää tallentamistarpeen perustelujen osalta. Eduskunnan oikeusasiamies pitää liian suppeana rajusta sulkea teknisen valvonnan piiristä pois wc- ja peseytymistilat. Yleisen kuuntelu-oikeuden osalta lausunnossa todetaan, ettei riittäviä ja oikeasuhtaisuusvaatimuksen täyttäviä perusteita ole esitettävissä. Lausunnossa todetaan edelleen, ettei mahdollista kuuntelua ole käsitelty työntekijöiden tai salassapidon kannalta. Epäselvää on myös mitä tarkoittaa ehdotettu muu teknisin apuvälinein tapahtuva valvonta.

Suomen asianajajaliitto yhtyy eduskunnan oikeusasiamiehen kritiikkiin ehdotetun yleisten tilojen sääntelyn osalta ja kiinnittää huomiota vankeuslain 13 luvun 6 §:n sääntelyyn siitä, missä tilanteissa vangin ja hänen asiamiehensä tapaamisia voidaan valvoa.

Sisäministeriön käsityksen mukaan on vielä arvioitava, onko kategorinen wc- ja peseytymistilojen teknistä valvontaa koskeva kielto ehdottoman tarpeellinen. Yksityisyyden suojaan liittyvät näkökohdat ovat ymmärrettäviä ja jo perusoikeus- ja säätämisyjärjestämisjärjestämisestä asianmukaisesti huomioitava. Yksityisyyden suoja voitaisiin kuitenkin säännösten avulla huomioida ilman kategorista kieltoaakin. Teknisen valvonnan tietynasteista mahdollistamista wc- ja peseytymistiloissa puoltaisivat painavat vankien henkilökohtaiseen ja laitosturvallisuuteen liittyvät syyt. Asianmukaisesti asiaa voitaisiin säännellä esimerkiksi siten, että teknistä valvontaa wc- ja peseytymistiloissa kieltämättä valvonnassa velvoitettaisiin nimenomaisella säännöksellä huomioimaan vankien yksityisyys erityisesti näissä tiloissa.

Kriminaalihuollon tukisäätiön lausunnossa todetaan, että yleisissä tiloissa järjestetään esimerkiksi järjestöjen tilaisuuksia vangeille ja usein myös kahdenkeskisiä keskusteluja, joissa vangit tuovat esiin henkilökohtaisia asioitaan. Vangeille järjestetyissä tilaisuuksissa on yleensä paikalla yksi tai useampi henkilökuntaan kuuluva henkilö, joka pystyy seuraamaan tilannetta. Eikö tämä ole riittävää? Mihin tarvitaan kameraseuranta ja tallenteita? Vangin kanssa käytävien kahdenkeskisten keskustelujen seuraaminen kameran kautta ja tallentaminen ovat selkeästi ristiriidassa vankien tietosuojan kanssa. Tämän tyyppiset keskustelut tulisi tämän jälkeen siirtää esimerkiksi työntekijöiden huoneisiin. Mikäli kameravalvontaa ja tallentamista laajennetaan, tulisi myös määrittää, millä perusteella seuraaminen ja tallentaminen ylipäänsä tapahtuisivat. Vangeilla on oikeus yksityisyyteen ja toisten vankien kanssa käytäviin keskusteluihin ilman pelkoa seuraamisesta ja tallentamisesta.

Itä-Suomen yliopiston lausunnossa todetaan olevan erittäin tärkeää säätää kamera-valvonnasta vankilan yleisissä tiloissa.

Henkilönkatsastus

Eduskunnan oikeusasiamies toteaa lausunnossaan, että rikosten selvittämiseen liittyvän viittauksen poistaminen lakitekstistä olisi mahdollista ilman muita muutoksia. Ehdotetussa muutoksessa laskettaisiin näyttökynnystä sekä laajennettaisiin katsastuksella etsittävien aineiden tai esineiden alaa.

4.4 Ilmoitukset ja tiedon antaminen

Eduskunnan oikeusasiamiehen lausunnon mukaan vankeuslain 19 luvun 1 ja 2 §:n säännösten järjesteleminen ehdotetulla tavalla sen mukaan, mille viranomaiselle tieto annetaan, vaikuttaa perustellulta ja nykytilaa selkeyttävältä. Siltä osin kuin 19 luvun 1 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti ja momentissa on kielto luovuttaa tietoja, jos sellaisen tiedon tai asiakirjan antaminen poliisille, tai tietojen käyttö todisteena on laissa nimenomaisesti kielletty tai rajoitettu, oikeusasiamies pitää perusteltuna esittää joitakin käytännön esimerkkejä tällaisista kieltotilanteista. Myös säännöksen soveltamistilanteista, siitä millaisia voisivat käytännössä olla ne tapahtumat, joista 3 momentin perusteella ilmoitetaan, tulisi esittää soveltamisesimerkkejä.

Poliisihallituksen lausunnossa todetaan, että poliisin ja Rikosseuraamuslaitoksen toimivalla yhteistyöllä on tärkeä merkitys rikollisuuden torjunnassa ja toimiva tiedonvaihto on keskeistä molempien viranomaisten perustehtävien onnistumisen kannalta. Vankeuslain 19 luvun 1 §:ään ehdotettu muutos Rikosseuraamuslaitoksen oikeudesta

ilmoittaa poliisille ja muille esitutkintaviranomaisille sekä syyttäjälle tehtäviensä suorittamisen yhteydessä saatuja tietoja sellaisista henkilöistä ja tapahtumista, joiden voidaan arvioida perustellusti liittyvän rikolliseen toimintaan, tukee osaltaan erityisesti tiedonvaihdon varmistamista ja edelleen kehittämistä.

Rajavartiolaitos pitää ehdotettuja muutoksia ilmoitusten ja tietojen antamisesta esitutkintaviranomaisille ja syyttäjälle kannatettavina.

4.5 Rikosseuraamuslaitoksen henkilörekisterit

Valvonta- ja toimintarekisteri

Lakiin esitetään lisättäväksi uusi säännös siitä, että valvonta- ja toimintarekisteriin voitaisiin kirjata tietoja tapahtumista tai henkilöistä, joiden voidaan olosuhteiden taikka henkilön käyttäytymisen perusteella perustellusti arvioida liittyvän laitosjärjestyksen tai laitosturvallisuuden ylläpitoon. *Eduskunnan oikeusasiamiehen* lausunnossa todetaan, että ilman esimerkkiä on vaikea hahmottaa, mitä säännöksellä tarkoitetaan. Myös *Kriminaalihuollon tukisäätiön* sekä *Rikosseuraamuslaitoksen* lausunnoissa todetaan olevan epäselvää mitä sääntelyllä tarkoitettaisiin.

Turvallisuustietorekisteri

Eduskunnan oikeusasiamiehen lausunnossa kiinnitetään huomiota turvallisuustietorekisteriin kirjattavien tietojen käsittelykynnykseen ja ehdotuksen selkeyteen. Myös turvallisuustietorekisterin osalta eduskunnan oikeusasiamies toteaa, että lain soveltamistilanteiden tueksi olisi syytä esittää konkreettisia esimerkkejä. Turvallisuustietorekisterin tietojen teknisen luovuttamisen osalta lausunnossa todetaan, että jatkovalmistelussa tulee huomioida myös 1.1.2020 voimaan tuleva julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annettu laki (tiedonhallintalaki).

Oikeuskanslerinviraston lausunnossa todetaan, että suoranaisia esteitä ehdotetulle teknistä käyttöoikeutta koskevalle sääntelylle ei ole ja että tiedonhallintalain säännökset, jotka liittyvät teknisen käyttöyhteyden avulla tapahtuvaan tietojen luovuttamiseen, ovat olennaisia teknisen käyttöyhteyden kannalta ja ne on syytä tuoda esille asian jatkovalmistelussa sekä arvioida asiaa perusoikeuksien näkökulmasta.

Kriminaalihuollon tukisäätiön kiinnittää lausunnossaan myös huomiota kirjaamiskynnykseen sekä toteaa turvallisuustietorekisterin vaikuttavan moniin vangin asioihin. Lausunnossa kannatetaan mietintöön sisältyvää eriävää mielipidettä, jonka mukaan teknistä käyttöyhteyttä esitutkintaviranomaisille ei tule luoda.

Sisäministeriö, Poliisihallitus ja Keskusrikospoliisi pitävät teknisen käyttöyhteyden luomista turvallisuustietorekisteriin erittäin tärkeänä. Myös *Rajavartiolaitos* kannattaa ehdotusta.

Joensuun yliopiston lausunnossa tuodaan esille se, että teknisen käyttöyhteyden sallimisen puolesta puhuvat mietinnössä esitetyt perusteet painavat enemmän kuin teknisen yhteyden käyttämiseen mahdollisesti liittyvät riskit.

Rikosseuraamuslaitoksen lausunnossa kiinnitetään huomiota siihen, että esitöiden mukaan turvallisuustietorekisterin tietoja voitaisiin luovuttaa vain esitutkintaviranomaisille. Suojelupoliisi ei ole kuitenkaan esitutkintaviranomainen. Lausunnossa kiinnitetään huomiota myös teknistä käyttöyhteyttä koskevaan ehdotukseen siltä osin, että tietojen luovuttamisesta päättäminen tulisi säätää rekisterinpitäjän tai määräämänsä tehtäväksi vastaavasti kuten muiden tietojen teknisen käyttöyhteyden avulla tapahtuvasta luovuttamisesta on säädetty. Aluekeskusten lausunnoissa kiinnitetään huomiota turvallisuustietorekisterin tietojen luotettavuuden vaatimukseen sekä siihen, keille virkamiehille ja millä edellytyksellä tekninen käyttöyhteys voidaan antaa.

Valtiovarainministeriön lausunnossa todetaan, että on epäselvää, onko tarkoitus antaa käyttöyhteys turvallisuustietorekisterin tietoihin vai luovuttaa kyseisiä tietoja teknisen käyttöyhteyden avulla. Lausunnossa kiinnitetään huomiota myös julkisuuslain mukaisiin vaatimuksiin käyttöyhteyden saamisesta, tietosuoja-asetuksen mukaiseen käyttötarkoitussidonnaisuusperiaatteeseen, tietoturvaan ja tietojen suojaamisen vaatimuksiin.

Vankilavirkailijain liiton lausunnossa vastustetaan teknisen käyttöyhteyden luomista turvallisuustietorekisteriin rekisteröidyn turvallisuuden takaamisen syistä.

Tullin mielestä tulee harkita ovatko haitat (tietojen oikeellisuus, turvallisuusuhka tiedon luovuttajalle, kirjausten väheneminen) teknisen käyttöyhteyden avaamisessa suuremmat kuin hyödyt. Tiedonvaihtoa voidaan parantaa oma-aloitteisella tiedonvaihdolla.

Tietojen oma-aloitteinen luovuttaminen

Oikeuskanslerinviraston lausunnossa todetaan, että oma-aloitteista tietojen luovuttamista on tarkoin arvioitava perusoikeuksien yleisten rajoitusedellytysten kannalta.

Oma-aloitteisessa tietojen luovuttamisessa luovuttavan viranomaisen on ilman tietopyyntöä arvioitava tietojen antamisen laillisten edellytysten täyttymistä tietämättä tarkalleen, mikä tosiasiallinen tarve vastaanottavalla viranomaisella on tietojen saamiseen. Tiedonhallintalain säännökset turvaavat osaltaan sitä, että teknisen käyttöyhteyden keinoja ei käytetä tarpeettomaan tiedonhankintaan ja estetään lainvastainen tietojen käsittely. Oma-aloitteinen tietojen luovuttaminen turvallisuustietorekisteristä eroaa teknisen käyttöyhteyden avulla tapahtuvasta tietojen antamisesta, kun oma-aloitteiseen tietojen luovuttamiseen ei liity muusta lainsäädännöstä aiheutuvia lisäkritereitä. Oma-aloitteisen tietojen luovuttamisen edellytyksenä on ehdotetun turvallisuustietorekisteriä koskevan pykälän mukaan, että tiedot ovat välttämättömiä turvallisuustietorekisterin mukaisiin käyttötarkoituksiin. Lausunnossa katsotaan, että säännökseen sisältyvä tietojen luovuttaminen on siis sinällään asianmukaisesti sidottu välttämättömyyskriteeriin. Jatkovalmistelussa tulisi vielä tarkemmin arvioida muun ohella sitä, kuka Rikosseuraamuslaitoksessa päättää tietojen oma-aloitteisesta luovuttamisesta. Lisäksi olisi syytä selkeyttää ainakin sitä, kenelle esitutkintaviranomaisen sisällä Rikosseuraamuslaitos voi tietoja oma-aloitteisesti luovuttaa. Syytä olisi myös perusteluissa selkeämmin avata, mitä turvallisuustietorekisterin mukaisilla käyttötarkoituksilla tarkoitetaan.

Sisäministeriö pitää tarpeellisena ja perusteltuna säätää Rikosseuraamuslaitokselle oikeus tiedon oma-aloitteiseen luovuttamiseen esityksessä ehdotetusti. Myös *Poliisihallitus*, *Tulli*, *Kriminaalihuollon tukisäätiö*, *Itä-Suomen yliopisto*, *Rajavartiolaitos*, *Suomen syyttäjähdistys* ja *Vankilavirkailijain liitto* kannattavat ehdotusta. *Rikosseuraamuslaitoksen* Etelä-Suomen aluekeskuksen lausunnossa todetaan, että Rikosseuraamuslaitoksen yksiköissä on usein ollut tilanteita, että jokin tieto on ollut tarpeen välittää toiselle viranomaiselle, mutta lainsäädäntö ei ole mahdollistanut oma-aloitteista tietojen luovuttamista. Uudistuksen koetaan selkeyttävän tilannetta ja olevan hyvä virkamiestenkin oikeusturvan kannalta.

4.6 Poliisin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen yhteistoiminnasta annettu laki

Sisäministeriö pitää kannatettavana sitä, että Rikosseuraamuslaitoksen edustaja voisi osallistua PTR-rikostiedusteluosastoyksikön toimintaan, jos se olisi tarpeen vankeusrangautuksen aikaisten rikosten estämiseksi. Sisäministeriö toteaa kuitenkin, että PTR-lain tarkoituksena on sen 1 §:n mukaisesti edistää poliisin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen yhteistoimintaa säännöksessä kuvatusti. Mietinnössä ehdotettu Rikosseuraamuslaitoksen osallistuminen PTR-rikostiedusteluosastoyksikön toimintaan koskeva kirjaus PTR-laissa olisi siten poikkeussäännös, koska voimassa oleva laki koskee nykyisellään ainoastaan PTR-viranomaisten välistä yhteistyötä.

Mikäli Rikosseuraamuslaitoksen osallistuminen PTR-rikostiedusteluksikön toimintaan katsottaisiin tarkoituksenmukaisimmaksi kirjata PTR-lakiin, sisäministeriö esittää harkittavaksi, että siitä säädettäisiin kokonaan omassa pykälässään. Säännöksen muotoilua tulisi myös tarkentaa siten, että Rikosseuraamuslaitoksen edustaja voisi osallistua muun kuin matkustajatietoja käsittelevän PTR-rikostiedusteluksikön toimintaan, jos se on tarpeen vankeusrangaistuksen aikaisten rikosten estämiseksi. Lisäksi asiaa koskevaan pykälään tulisi sisällyttää myös PTR-lain 6 §:ään ehdotettu viittaus henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annettuun lakiin sekä se, että Rikosseuraamuslaitoksen tehtävistä ja niihin liittyvistä toimivaltuuksista on säädetty erikseen. Tällöin Rikosseuraamuslaitosta koskeva poikkeussäätely erottuisi riittävän selkeästi muusta PTR-viranomaisia koskevasta säätelystä ja viittaus Rikosseuraamuslaitoksen henkilötietolakiin kohdentuisi suoraan Rikosseuraamuslaitoksen omien tehtävien hoitoon PTR-rikostiedusteluksikössä.

Rajavartiolaitoksen lausunto on yhtenevä sisäministeriön lausunnon kanssa.

Poliisihallitus pitää erittäin tärkeänä varmistaa Rikosseuraamuslaitoksen edustajan työskentely poliisissa. Asiasta voitaisiin säätää kuitenkin myös Rikosseuraamuslaitosta koskevassa lainsäädännössä, mikäli Rikosseuraamuslaitoksen edustaja haluttaisiin sijoittaa muuhun kuin Keskusrikospoliisin päivittäisohjaukseen sijoitettuun PTR-rikostiedusteluksikkoon. Lausunnossa pohditaan tuleeko Rikosseuraamuslaitoksen edustajan sijoittumisesta muuhun viranomaiseen ylipäätään säätää laissa.

Myös *Keskusrikospoliisi* pitää muutosehdotusta tärkeänä todeten, että asiasta voitaisiin säätää myös Rikosseuraamuslaitosta koskevassa lainsäädännössä, mikä mahdollistaisi Rikosseuraamuslaitoksen edustaja työskentelyn myös muualla kuin Keskusrikospoliisin päivittäisohjaukseen sijoitetussa PTR-rikostiedusteluksikössä.

Tulli katsoo, ettei PTR-lain avaaminen Rikosseuraamuslaitokselle ole PTR-lain tarkoituksen ja tavoitteiden mukaista ja voisi aiheuttaa PTR-lain rakenteiden muuttamisen laajemmaltikin kuin vain esityksen mukaisesti. Tulli katsoo, että toimivampana ratkaisuna on saada säännös Rikosseuraamuslaitoksen oikeudesta tiedonsaantiin PTR-toiminnassa sijoittamalla säännökset tästä esimerkiksi vankeuslakiin ja lakiin henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa.

Rikosseuraamuslaitos katsoo ehdotetun säädöksen, jossa Rikosseuraamuslaitoksen edustajien osallistuminen toisen organisaation toimintaan rajoittuisi pelkästään PTR-yhteistyöhön ja henkilöstön sijoittuminen ainoastaan PTR-rikostiedusteluksikkoon olevan liian suppea. Ehdotettujen säädösten tavoitteet huomioon ottaen olisi tarkoituksenmukaisinta, että lain tasolla ei säädettäisi erikseen nimetystä yhteistyöorganisaatiosta. Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehen tulisi voida olla sijoitettuna joustavasti

eri organisaatioiden yksiköihin, minkä nyt ehdotettuihin säädöksiin sisältyvät uudet tiedonvaihto-oikeudet mahdollistanevat joustavasti. Rikosseuraamuslaitoksen henkilöstön sijoittuminen toisen viranomaisen organisaatioon tulisi olla PTR-viranomaisten ja Rikosseuraamuslaitoksen välillä sovittava asia. Lisäksi tulevaisuudessa voi ilmaantua tarvetta sijoittaa Rikosseuraamuslaitoksen edustaja muuallekin kuin PTR-viranomaisten yksiköihin, joten tämä tulisi huomioida lain esitöissä tai ainakin kirjattava se lakiin muodossa, joka mahdollistaisi henkilöstön sijoittamisen ulkopuolisiin organisaatioihin esiin nousevien tarpeiden mukaisesti.

Eduskunnan oikeusasiamies toteaa lausunnossaan, että voitaneen pitää perusteltuna sitä, että PTR-viranomaisten ja Rikosseuraamuslaitoksen yhteistyötä sujuvoitetaan mahdollistamalla Rikosseuraamuslaitoksen osallistuminen rikostiedusteluyksikön toimintaan.

Vankilavirkailijain liiton lausunnossa katsotaan, että Rikosseuraamuslaitoksen edustajan sijoittamisesta toisen viranomaisen yksikköön tulee säätää Rikosseuraamuslaitoksen omassa lainsäädännössä eikä mahdollisuutta edustajan sijoittamista tule sitoa tiettyyn toisen viranomaisen yksikköön, eli tässä tapauksessa PTR-toimintoon.

5 Muut kannanotot

Mietinnöstä erilliset säädösehdotukset

Rikosseuraamuslaitoksen ja poliisin yhteistyötä käsitelleen työryhmän mietinnön lisäksi lausuntopyyntöön sisältyi kaksi erillistä ehdotusta. Toinen koskee etsintäkuuluttamista ja toinen vankilan toimintaa valvovista viranomaisista laadittua luetteloa koskevan asetuksessa olevan säännöksen siirtämistä lakiin.

Rikosseuraamuslaitoksen täytäntöönpanoyksikön lausunnossa kiinnitetään huomiota siihen, että ehdotus ei kata kaikkia etsintäkuulutukseen liittyviä tilanteita (ulkopuolelle sijoittaminen, hoito ulkopuolella, avolaitoksessa kirjoilla oleva vankeus- ja tutkintavanki) tai on epäselvä (siviilityö- tai opintolupa) tältä osin. Päätöstoimivallan osalta tuodaan esille se, että tällaiset tilanteet syntyvät yleensä muulloin kuin virka-aikana, eikä täytäntöönpanoyksikössä ole päivystystä. Valvontaviranomaisten ja -elinten osalta pohditaan tulisiko niistäkin olla luettelo saatavilla yleisimmin käytetyillä kielillä. Edelleen kiinnitetään huomiota tarpeeseen säätää Rikosseuraamuslaitoksen oikeudesta ottaa kiinni etsintäkuulutettu vangittu, joka haluaa itse ilmoittautua laitokseen.

Eduskunnan oikeusasiamies pitää ehdotuksia perusteltuina. Lausunnossa todetaan kuitenkin, että tutkintavankeuslakiin lisättäväksi ehdotettavan etsintäkuuluttamista koskevan säännöksen osalta jää epäselväksi, miksi lisättäväksi ehdotetaan vain tilannetta, jossa tutkintavanki karkaa vankilasta, vaikka myös tutkintavangille voidaan myöntää poistumislupa saatettuna. Lausunnossa saatetaan myös oikeusministeriön tietoon sopivassa yhteydessä huomioon otettavaksi, että rikoslain 16 luvun 16 §:ssä (vangin karkaaminen) käytetään ilmaisua vanki, kun ilmeisesti tarkoitetaan myös tutkintavankia.

Joensuun yliopiston lausunnossa todetaan, että etsintäkuuluttamista koskeva ehdotus on välttämätön viranomaisten toimivaltuuksien selventämiseksi ja myös valvontaelintä koskeva muutosehdotus on perusteltu.

Vankilavirkailijain liiton lausunnossa todetaan, että etsintäkuuluttamisen pitää olla mahdollista kaikissa tilanteissa, joissa vanki on vankilan ulkopuolella ilman Rikosseuraamuslaitoksen lupaa ja etsintäkuulutus tulee tehdä kaikissa tilanteissa välittömästi.

6 Yhteenveto

Mietintöön sisältyvien ehdotusten tavoitteena on edesauttaa viranomaisten välistä yhteistyötä rikosten estämiseksi. Tässä tarkoituksessa mietintö sisältää ehdotukset, joilla varmistettaisiin tarvittavan ja oikea-aikaisen tiedon luovuttaminen ja käsittely. Rikosseuraamuslaitoksen toimivaltuuksia, turvallisuustietorekisterin tietosisältöä sekä Rikosseuraamuslaitoksen yhdys henkilön sijoittamista PTR-keskukseen koskevat säännökset on myös perusteltua arvioida tässä asiayhteydessä.

Lähtökohtaisesti lausunnoissa kannatettiin mietintöön sisältyviä ehdotuksia.

Koska rikosten selvittäminen ei ole Rikosseuraamuslaitoksen tehtävä, selvittäminen-käsitteen poistamisen toimivaltaa luovista säännöksistä katsottiin olevan perusteltua.

Vankeuslain tietojen ilmoittamista koskevia muutosehdotuksia ja Rikosseuraamuslaitoksen oikeutta ilmoittaa tietoja oma-aloitteisesti pidettiin kannatettavina.

Vankilan yleisten tilojen kameravalvontaa vankilaturvallisuuden takaamiseksi koskevaa ehdotusta pidettiin pääosin perusteltuna. Mahdollisuutta kuunteluun yleisissä tiloissa sen sijaan kritisoitiin. Maksukortin valvontaa koskevan ehdotuksen osalta eduskunnan oikeusasiamies suhtautui ehdotukseen torjuvasti. Rikosseuraamuslaitos pitää ehdotusta ensiarvoisen tärkeänä. Myös eräät muut lausunnonantajat kannattivat ehdotusta.

Turvallisuustietorekisterin kirjaamiskynnyksen osalta esitettiin tarkennustarpeita. Teknisen käyttöyhteyden mahdollistamista turvallisuustietorekisteriin toisaalta kannatettiin voimakkaasti ja toisaalta epäilystä herätti tietojen oikeellisuus sekä tällaisten tietojen käsittelyyn liittyvät turvallisuusuhat. Lausunnoissa tuotiin esille myös se, että 1.1.2010 voimaan tulevassa tiedonhallintalaissa säädetään yleislakina teknisestä käyttöyhteydestä.

Rikosseuraamuslaitoksen edustajan osallistumista PTR-rikostiedusteluyksikön toimintaan kannatettiin kaikkien asiasta lausuneiden lausunnoissa. Kannanotot vaihtelivat sen suhteen, missä laissa asiasta tulee säätää vai onko yhteistyöstä tarpeen säätää lainkaan.

Oikeuskanslerin ja eduskunnan oikeusasiamiehen lausunnoissa todettiin, että muutosehdotuksia tulee arvioida lähemmin perusoikeuksien kannalta. Eduskunnan oikeusasiamies edellytti myös käytännön esimerkkejä osoittamaan muutostarpeita.

Oikeusministeriö
PL 25
00023 Valtioneuvosto
www.oikeusministerio.fi

Justitieministeriet
PB 25
00023 Statsrådet
www.justitieministeriet.fi

ISSN 2490-1172 (PDF)
ISBN 978-952-259-783-0 (PDF)